

Những quyết sách vì sự phát triển của đất nước và hạnh phúc của Nhân dân

19:47 26/07/2026

Hội nghị lần thứ ba Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIV diễn ra vào thời điểm toàn Đảng, toàn dân, toàn quân đang tập trung đưa Nghị quyết Đại hội XIV và các nghị quyết chiến lược của Đảng vào cuộc sống; đồng thời tiếp tục hoàn thiện tổ chức bộ máy sau một cuộc cách mạng sâu rộng.

Hội nghị lần thứ ba Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIV quyết định nhiều vấn đề hệ trọng với 13 nội dung lớn bao quát cả xây dựng Đảng, hoàn thiện hệ thống chính trị, đổi mới mô hình phát triển, quản trị nguồn lực, bảo vệ đất nước và nâng cao chất lượng sống của Nhân dân - Ảnh VGP/Nhật Bắc

Bối cảnh mới đặt ra những yêu cầu lớn hơn: tổ chức mới phải đi liền với phương thức vận hành mới; phân cấp phải gắn với năng lực, nguồn lực và trách nhiệm; bộ máy tinh gọn phải thực sự hiệu lực, hiệu quả và phục vụ Nhân dân tốt hơn.

Với 13 nội dung lớn bao quát cả xây dựng Đảng, hoàn thiện hệ thống chính trị, đổi mới mô hình phát triển, quản trị nguồn lực, bảo vệ đất nước và nâng cao chất lượng sống của Nhân dân, Hội nghị đã quyết định nhiều vấn đề hệ trọng.

Nhưng giá trị nổi bật của Hội nghị không chỉ nằm ở số lượng hay tầm vóc của các quyết sách. Điều quan trọng hơn là một phương pháp lãnh đạo mới được xác lập: quyết sách phải gắn với thực thi và phải được đo bằng kết quả.

Từ những câu hỏi thẳng thắn trong phát biểu khai mạc đến những yêu cầu hành động cụ thể trong phát biểu bế mạc của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm, một thông điệp nhất quán đã được khẳng định: Sự thống nhất về chủ trương chỉ thực sự có ý nghĩa khi được chuyển thành sự thống nhất trong hành động và những thay đổi cụ thể trong việc nâng cao đời sống của Nhân dân.

Nhìn thẳng vào điểm nghẽn lớn nhất: khâu thực thi

Một trong những dấu ấn nổi bật của Hội nghị Trung ương 3 là phương pháp nhìn thẳng vào vấn đề, không dừng lại ở mô tả hiện tượng mà truy tìm nguyên nhân gốc. Trong phát biểu khai mạc, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đặt ra hàng loạt câu hỏi lớn: Phải đổi mới thể chế và cơ chế phân bổ nguồn lực như thế nào để đất đai, vốn, lao động, khoa học và công nghệ chảy vào những nơi có hiệu quả cao hơn; làm thế nào để xây dựng một xã hội kỷ cương, an toàn, văn minh; làm sao để phát triển nhanh nhưng không gia tăng những điểm yếu về an ninh quốc gia; và cuối cùng, thành quả phát triển phải được phản ánh ra sao trong việc làm, thu nhập, giáo dục, y tế, nhà ở, an toàn và cơ hội phát triển của mỗi người dân.

Cách đặt vấn đề ấy cho thấy Trung ương không chỉ quan tâm quyết định làm gì, mà còn tập trung làm rõ phải làm như thế nào để những mục tiêu đúng đắn tạo ra kết quả tương xứng.

Phát biểu bế mạc Hội nghị Trung ương 3 vừa qua của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đã đưa ra câu trả lời trực diện: "Điểm nghẽn lớn nhất vẫn là khâu thực thi" - Ảnh VGP/Nhật Bắc

Phát biểu bế mạc Hội nghị Trung ương 3 vừa qua của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đã đưa ra câu trả lời trực diện: "Điểm nghẽn lớn nhất vẫn là khâu thực thi". Điểm nghẽn ấy bắt nguồn từ việc thẩm quyền có nơi chưa đi liền trách nhiệm; phân cấp chưa gắn đủ với nguồn lực, dữ liệu, công cụ, năng lực cán bộ và cơ chế kiểm soát; nguồn lực còn chia cắt; dự báo và phòng ngừa chưa theo kịp những biến động nhanh chóng của thực tiễn. Vì vậy, giải pháp không thể chỉ là ban hành thêm văn bản hay thiết lập thêm quy trình, mà phải "xử lý từ nguyên nhân gốc", đồng bộ trên cả thể chế, tổ chức, con người và phương thức lãnh đạo, quản trị.

Sự nhận diện này đánh dấu một bước chuyển quan trọng trong tư duy lãnh đạo. Khi đường hướng chiến lược đã rõ, trọng tâm phải chuyển sang năng lực hành động; khi tổ chức bộ máy đã được sắp xếp, thước đo phải là chất lượng vận hành; khi quyền hạn đã được phân cấp, giao quyền, câu hỏi quyết định phải là ai chịu trách nhiệm về kết quả cuối cùng.

Thiết kế năng lực thực thi ngay trong mỗi quyết sách

Nếu việc xác định thực thi là điểm nghẽn lớn nhất thể hiện sự nhìn nhận đúng vấn đề, thì yêu cầu "năng lực thực thi phải được thiết kế ngay trong mỗi quyết sách" chính là lời giải có tính đột phá mà Hội nghị Trung ương 3 đưa ra.

Theo cách tiếp cận truyền thống, sự tách rời giữa quá trình hoạch định chính sách và quá trình tổ chức thực hiện có thể làm cho những quyết sách đúng về định hướng nhưng khó triển khai trong thực tế: nhiệm vụ không rõ đầu mối, thẩm quyền không tương xứng, nguồn lực không được bảo đảm, tiến độ thiếu ràng buộc và kết quả không thể đo lường.

Bởi vậy, yêu cầu mới đặt ra là khả năng thực hiện phải trở thành một bộ phận cấu thành của chính quyết sách. Ngay trong quá trình xây dựng chủ trương phải trả lời rõ: Cơ quan nào chủ trì, ai là đầu mối chịu trách nhiệm, thẩm quyền đến đâu, điều kiện thực hiện gồm những gì, nguồn lực được bảo đảm ra sao, thời hạn hoàn thành khi nào và sản phẩm cuối cùng là gì.

Tinh thần ấy đã được xác lập ngay từ phát biểu khai mạc, khi Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm yêu cầu các nghị quyết, kết luận phải "rõ mục tiêu, rõ nhiệm vụ, rõ nguồn lực, rõ tiến độ, rõ trách nhiệm và rõ kết quả"; đồng thời phải ngắn gọn, dễ hiểu, dễ thực hiện, dễ kiểm tra.

Trong phát biểu bế mạc, yêu cầu này tiếp tục được cụ thể hóa bằng ba nguyên tắc rất mạnh: Không giao nhiệm vụ mà không xác định điều kiện thực hiện; không phân cấp mà thiếu kiểm soát; không để trách nhiệm hòa tan trong phối hợp. Đây chính là ba hàng rào cần thiết để ngăn ngừa những thất bại phổ biến trong thực thi: giao việc hình thức, phân quyền nửa vời và trách nhiệm tập thể nhưng không xác định được người chịu trách nhiệm cuối cùng.

Khi năng lực thực thi được thiết kế ngay từ đầu, chính sách không còn chỉ là tuyên bố về điều mong muốn, mà trở thành một chương trình hành động có thể vận hành, kiểm soát và quy trách nhiệm. Chất lượng của một quyết sách, vì thế, không chỉ nằm ở tính đúng đắn của mục tiêu, mà còn nằm ở khả năng biến mục tiêu ấy thành kết quả.

Đó cũng là ý nghĩa sâu sắc của yêu cầu: "biến tốc độ ban hành thành tốc độ thực hiện, biến quyết tâm chính trị thành chuyển biến thực chất, kết quả cụ thể". Một nền quản trị hiệu quả không thể được đo chủ yếu bằng số lượng nghị quyết, chương trình hay kế hoạch được ban hành, mà phải được đo bằng khoảng cách ngày càng được rút ngắn giữa quyết định chính trị và sự thay đổi trong đời sống.

Từ đây, thực thi không còn là khâu cuối cùng, đứng sau hoạch định chính sách. Thực thi trở thành trung tâm của tư duy lãnh đạo; còn kết quả thực tế trở thành bằng chứng thuyết phục nhất về giá trị và sức sống của mỗi quyết sách.

"Giá trị và sức sống của các quyết sách phải được đo bằng kết quả thực tế"

Xây dựng một bộ máy hành động, hướng về cơ sở và Nhân dân

Một tư tưởng xuyên suốt trong phát biểu bế mạc của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm là: muốn quyết sách đi vào cuộc sống thì không chỉ cần một hệ thống chính trị thống nhất về ý chí, mà còn phải có một bộ máy thống nhất trong hành động. Vì vậy, Hội nghị Trung ương 3 không dừng lại ở việc xác định nhiệm vụ, mà còn thiết kế lại chuỗi trách nhiệm thực thi từ Trung ương đến cơ sở.

Theo đó, Trung ương tập trung vào hoạch định chiến lược, hoàn thiện thể chế, xây dựng các nền tảng dùng chung, phân bổ các nguồn lực lớn và kiểm tra việc thực hiện. Cấp tỉnh có trách nhiệm cụ thể hóa chủ trương, tổ chức không gian phát triển, điều phối nguồn lực và bảo đảm các điều kiện để cấp xã hoàn thành nhiệm vụ. Cấp xã được xác định là "tuyến đầu của quản trị công", trực tiếp phục vụ Nhân dân, giải quyết những vấn đề phát sinh từ thực tiễn cuộc sống và nhu cầu của người dân, doanh nghiệp.

Đây là một bước phát triển quan trọng trong tư duy về phân cấp, phân quyền. Nếu trước đây, phân cấp chủ yếu được hiểu là chuyển giao thẩm quyền, thì nay, Hội nghị đặt ra một yêu cầu đầy đủ hơn: phân cấp phải đi cùng năng lực thực thi. Chính vì vậy, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhấn mạnh: khi cấp xã chưa bảo đảm về thẩm quyền, nhân lực, tài chính, dữ liệu, công cụ và hướng dẫn thì cấp tỉnh có trách nhiệm tháo gỡ, không để công việc tồn đọng.

Điều đó cho thấy, Trung ương không chỉ phân định lại quyền hạn giữa các cấp chính quyền mà còn xác lập một triết lý quản trị mới: cấp trên thành công khi cấp dưới làm được việc; Trung ương mạnh khi cơ sở mạnh; chất lượng của bộ máy được phản ánh trước hết ở năng lực phục vụ người dân.

Quan trọng hơn, bộ máy hành động không chỉ được tạo nên từ cơ cấu tổ chức mà trước hết từ con người. Bởi vậy, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm yêu cầu mỗi cán bộ, đảng viên phải "nói đi đôi với làm", "nhận nhiệm vụ phải làm đến cùng", thường xuyên tự soi, tự sửa, gương mẫu trước Nhân dân và chịu trách nhiệm trước tổ chức Đảng cũng như Nhân dân về kết quả công việc.

Những yêu cầu đó phản ánh một sự chuyển dịch sâu sắc trong phương thức lãnh đạo. Nếu trước đây trọng tâm thường đặt vào việc quản lý công việc, thì nay trọng tâm chuyển sang kiến tạo kết quả. Nếu trước đây trách nhiệm có lúc còn được chia sẻ theo quy trình, thì nay trách nhiệm phải được xác định đến từng chủ thể. Và nếu trước đây bộ máy được đánh giá chủ yếu bằng mức độ tuân thủ quy trình, thì nay bộ máy được đánh giá bằng năng lực giải quyết vấn đề của thực tiễn.

Nói cách khác, Hội nghị Trung ương 3 đã đặt nền móng cho một nền hành chính hành động, nơi mỗi cấp, mỗi cơ quan và mỗi cán bộ đều được xác định rõ vai trò trong chuỗi tạo ra giá trị công cho xã hội.

Lấy kết quả thực tế và sự hài lòng của Nhân dân làm thước đo

Có lẽ điểm mới có ý nghĩa lâu dài nhất của Hội nghị Trung ương 3 là sự thay đổi trong tư duy đánh giá. Nếu một quyết sách chỉ được đo bằng số lượng văn bản đã ban hành, số cuộc họp đã tổ chức hay số kế hoạch đã được xây dựng thì rất dễ rơi vào tình trạng "hoàn thành trên giấy", nhưng chưa tạo ra chuyển biến trong cuộc sống.

Bởi vậy, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm khẳng định một nguyên tắc rất rõ ràng: "Giá trị và sức sống của các quyết sách phải được đo bằng kết quả thực tế". Đó phải là những điểm nghẽn đã được tháo gỡ, những nguồn lực đã được khơi thông, những năng lực mới được tạo lập, bộ máy vận hành thông suốt hơn, năng suất và sức cạnh tranh được nâng cao, đất nước an toàn hơn và Nhân dân được thụ hưởng thiết thực hơn.

Lãnh đạo không kết thúc ở việc ban hành quyết sách; lãnh đạo chỉ hoàn thành khi quyết sách được chuyển hóa thành kết quả thực tế vì sự phát triển của đất nước và hạnh phúc của Nhân dân

Từ quan điểm đó, Hội nghị cũng xác lập một hệ thống đánh giá mới đối với đội ngũ cán bộ. Kết quả thực hiện phải trở thành căn cứ quan trọng nhất để đánh giá tổ chức và cán bộ, nhất là người đứng đầu; đồng thời phải biểu dương những nơi làm tốt, bảo vệ người dám đổi mới, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung và xử lý nghiêm tình trạng né tránh, dùn dẩy, làm chậm, làm hình thức.

Đây không chỉ là sự thay đổi về tiêu chí đánh giá, mà còn là sự thay đổi về văn hóa quản trị. Khi kết quả trở thành thước đo, mọi hoạt động của bộ máy sẽ hướng nhiều hơn tới việc giải quyết vấn đề của thực tiễn thay vì hoàn thành thủ tục; cán bộ sẽ quan tâm nhiều hơn đến tác động cuối cùng của chính sách thay vì chỉ dừng lại ở việc hoàn tất quy trình.

Đặc biệt, Hội nghị còn mở rộng chủ thể đánh giá ra ngoài bộ máy Đảng, nhà nước. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm yêu cầu mục tiêu, tiến độ, sản phẩm và kết quả thực hiện phải được công khai để Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội và Nhân dân theo dõi, giám sát, phản ánh và kiến nghị.

Đó là một bước tiến quan trọng của quản trị hiện đại. Khi Nhân dân trở thành chủ thể giám sát và sự hài lòng của người dân, doanh nghiệp trở thành tiêu chí đánh giá hiệu quả hoạt động của bộ máy, thì quyền lực công không chỉ được kiểm soát bằng quy định, mà còn được kiểm chứng bằng chính chất lượng phục vụ xã hội.

Một phương thức lãnh đạo mới

Hội nghị Trung ương 3 khóa XIV đã quyết định nhiều chủ trương lớn, nhưng điều có ý nghĩa lâu dài hơn cả là đã định hình một phương thức lãnh đạo mới cho giai đoạn phát triển mới của đất nước. Từ những quyết sách về xây dựng Đảng, hoàn thiện thể chế, đổi mới mô hình phát triển, quản trị nguồn lực đến bảo vệ Tổ quốc, tất cả đều được đặt trong một chỉnh thể thống nhất giữa mục tiêu và điều kiện thực hiện, giữa quyền hạn và trách nhiệm, giữa phát triển và kết quả cuối cùng mà Nhân dân được thụ hưởng.

Có thể nói, thông điệp lớn nhất của Hội nghị không chỉ là ban hành thêm nhiều nghị quyết, mà là làm cho mỗi nghị quyết đều có khả năng đi vào cuộc sống. Đó cũng là lý do Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhiều lần nhấn mạnh yêu cầu phải "chuyển ngay sự thống nhất về chủ trương thành thống nhất trong hành động", "biến tốc độ ban hành thành tốc độ thực hiện, biến quyết tâm chính trị thành chuyển biến thực chất, kết quả cụ thể".

Đó chính là thông điệp hành động sâu sắc nhất mà Hội nghị Trung ương 3 gửi tới toàn Đảng, toàn hệ thống chính trị và mỗi cán bộ, đảng viên: Lãnh đạo không kết thúc ở việc ban hành quyết sách; lãnh đạo chỉ hoàn thành khi quyết sách được chuyển hóa thành kết quả thực tế vì sự phát triển của đất nước và hạnh phúc của Nhân dân.

Bài viết của TS. Nguyễn Sĩ Dũng trên chinhphu.vn